

# URBACT HÍRLEVÉL

2010. szeptember

# 10





# URBACT HÍRLEVÉL

Városi stratégiák a válság idején; Brnoi példa a sikeres települések közötti együttműködésre; Jegyezze meg az URBACT éves konferencia dátumát!

## Városi stratégiák válság idején: Az URBACT városokban kidolgozott intézkedésekről szóló felmérés a városok magas reakcióképességét bizonyítja

*Összegzés Yamina Guidoum és Paul Soto az URBACT számára készített felmérése és esettanulmányai alapján*



**A városok egyértelműen a középpontban vannak, amikor a válság hatásai kerülnek szóba, és fontos szerepet játszanak mind az olyan lehetséges megoldások felkutatása, mind azok végrehajtása során, amelyek közvetlenül kihatnak az emberek**

**életére.** A városok gazdasági válságra adott válaszait vizsgáló URBACT felmérés alapján kiderült, hogy a városok elemezték és azonosították a lakosságukra és a térségükre gyakorolt hatásokat,

valamint speciális intézkedéseket hoztak az új kihívások kezelésére.

**A felmérés hangsúlyozza például, hogy a városok riasztóan növekvő szociális problémákkal szembesülnek.** A városok beszámolóiból a szociális problémákat illetően az egyre kevesebb munkahely és munkaerőpiaci problémák a jéghegy csúcsát jelentik, amelyek egyre nagyobb terhet jelentenek a szolgáltatásokra is: növekvő szegénység, informális gazdaság, eladósodás, hajléktalan-kérdés, egészségügyi problémák, bűnözés és a társadalmi kohéziót fenyegető veszélyek. Mindezeken túlmenően a válság következtében egyre súlyosabbá válnak azok a problémák, amelyek sok városban már korábban is jelen voltak.

Azonban a válság hatásai a szociális helyzetre jelentős mértékben függenek a városok válságra adott válaszaitól. Az adóbevételek terén történt csökkenés és a költségvetési megszorítások néhány várost arra kényszerítettek, hogy a projekteket elhalasszák és az alkalmazottak számát csökkentsék, vagy egyszerűen leállítsák azokat. A városok egy része arról számolt be, hogy nem képesek biztosítani a szociális védelmet és nem tudják hosszú távon garantálni a szociális juttatások folytonosságát.

Más esetekben viszont a városok képesek voltak EU forrásokat, nemzeti válságkezelő programokat hasznosítani vagy éppen ellenkezőleg saját erőforrásaikra támaszkodni és növelni szociális ráfordításait és/vagy a városi projekteket folytatni.

A jövőben ez feltehetően több kérdést vet majd fel mind a város költségvetési forrásaival, valamint a folyó kiadásokkal és tőkeráfordításokkal kapcsolatban, amelyeket elsődlegesen arra kellene felhasználni, hogy a városok kevésbé legyenek érzékenyek a jövőbeli válsághelyzetekkel szemben és hosszú távon sokkal fenntarthatóbbá váljanak.

A felmérés azt is feltárta, hogy a városok több mint kétharmadának van kidolgozott válasza a válságra. Négy városból egynek van hivatalos válságkezelő programja – ez főként a brit és holland városok körében különösen elterjedt. Azonban ezen tervek mélyebb elemzésére lenne szükség ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, hogy azok sokkal innovatívabb vagy mélyrehatóbb eredményeket érhetnek el, mint az egyedi projektek és intézkedések, amelyeket máshol valósítottak meg. Valójában, háromból egy város azonosított egyedi megoldásokat a válság elleni küzdelemhez. Ezek a nemzeti válságkezelő tervek „tűzoltó” költségvetési megszorítási intézkedéseitől kezdve olyan sokkal innovatívabb beavatkozásokig terjedtek, amelyek más városok esetében is nagyon találóak lehetnek.

A városok több mint 10%-a a létező stratégiai fejlesztési tervek megfelelő módosításához folyamodott annak érdekében, hogy reagálni tudjanak a válság hosszú távú hatásaira.

Végül a városok mindössze 30%-a állította, hogy még nem dolgoztak ki válaszokat a válságra vagy nem válaszoltak a kérdésre. A felmérésbe bevont városok között szerepeltek olyanok is, amelyeket nem érintett súlyosan a válság.

**A városok által bevezetett intézkedések városenkénti és országenkénti áttekintése alapján megállapítható, hogy azok még országon belül is városról városra különböznek.**

Például Olaszországban: Toszkána (tartomány) a hitelválság elleni intézkedésekre (KKV-k számára létrehozott garanciaalap, bankokkal történt speciális megegyezések, késleltetett adóbefizetések formájában), és a válság hatásait kezelő beavatkozásokra koncentrált, ez utóbbiak közül említhetőek a KKV-k pénzügyi és nemzetközi piacra lépési támogatása. További intézkedések között említhető a munkanélküliek juttatásai, a régió munkaerőjének újra alkalmazását segítő aktív politikák; a szegények hitelhez jutásának elősegítése; Bolognában a nehéz helyzetbe jutott családok kiváltságos pénzügyi támogatása; vagy Nápolyban a város az ERFA-ból finanszírozott stratégiai terv olyan irányú módosítása, hogy az a

foglalkoztatás növelését támogató intézkedéseket is tartalmazzon.

A felmérés részletes esettanulmányokat tartalmaz, amelyek felhívják a figyelmet a hatások sokféleségére, és az európai városok helyi szintű innovatív válaszlehetőségeire.

### **Az első esettanulmány: Newcastle (Egyesült Királyság)**

Alig több mint 100 éve, Newcastle még innovációs központnak számított az iparosodás idején. Azóta a gazdasági átalakítás egymás utáni hullámain szenvedte el, ami megtizedelte gazdaságának ipari alapjait és egész generációkat és a környéket is munkanélküliséggel sújtotta. Azonban Newcastle az 1990-es években más hagyományos angol iparvárossal együtt megtapasztalta mit is értünk a „városi reneszánsz” fogalom alatt és olyan „szolgáltató városként” definiálták újra magukat, ami egyre inkább a tudományra és tudásgazdaságra épít.



Ebben a megközelítésben Newcastle 10 pontban összefoglalt válasza a jelen válságra kombinál egy sor sürgősségi intézkedést, hogy megóvja a cégeket és az embereket a válság legsúlyosabb hatásaitól, és egyúttal olyan tevékenységek és álláslehetőségek kiépítésére helyezi a hangsúlyt, amelyek várhatóan 2030-ban jelentősek lesznek. Különösen érdekes a módszer, ahogyan Newcastle összekapcsolja a gazdasági, foglalkoztatási és telephely-teremtési intézkedéseket azzal a céllal, hogy biztosítsa a város tudás-alapú, alacsony kibocsátású, egészségiparra és kreativitásra építő gazdasággá történő átalakulását.

#### **További részletek:**

- [URBACT esettanulmány a városok válságra adott válaszairól: NEWCASTLE – PDF](#)
- [Riport: "Felmérés az URBACT II városok gazdasági válság hatásaira adott válaszairól", 2010 április – PDF](#)
- [Gazdasági válság: A városok válaszai és forrásai – URBACT honlap](#)

## Riport: Hogyan hozott létre a cseh Brno városa sikeres együttműködést a környező településekkel



A **Joining Forces** azon hat URBACT projektek egyike, amelyek idén májusban fejeződtek be. Két éven keresztül **nyolc város** dolgozott együtt a kormányzás városrégiós szintű megvalósításának lehetőségein és módján. Lille és Brüsszel számára ez a projekt egy lehetőség volt, hogy olyan módszert alkalmazzanak, amely már jól bevált. A cseh város, Brno számára kiindulópontként, illetve ugródeszkaként szolgált a projekt az agglomeráció többi városai közötti együttműködés elősegítésének irányába.

A projektvezető Marie Zezůlková, a **brnoi önkormányzat** munkatársa, számol be tapasztalatairól.

Brnoban, amely 400 000 lakosával Csehország második legnépesebb városa, a Joining Forces projekt egy mini kulturális forradalmat idézett elő. „Előtte egyáltalán nem létezett együttműködés az agglomerációban a városok között, melynek kb. 650 000 lakosa van. A cseh közigazgatási rendszerre jellemző e tekintetben, hogy nincsen olyan törvényes keret, amely lehetővé tenné a települések együttműködését – magyarázza Marie Zezůlková. Továbbá a helyi kezdeményezések kevés ösztönzést kapnak az országban, ahol a kommunista érából öröklött központosítás hatásai még mindig jelen vannak.

A brnoi önkormányzat fel volt készülve, hogy helyi szinten politikai korlátokba ütközik, és azzal realista és haladó szellemű céllal vett részt a Joining Forces projektben, hogy az URBACT Helyi Akcióterv a jövőbeli együttműködések melegágya lesz, különös tekintettel olyan témákban, amelyek prioritásként fogalmazódtak meg. Ez utóbbiakhoz példaként szolgál a szuburbanizáció helyi szintű tervezése és ellenőrzése, amely az agglomeráció legfőbb kihívása napjainkban.

A brnoi önkormányzatnak fontos szerepe volt más független kormányzati szervek meggyőzésében. A 11 tagú URBACT Helyi Támogatócsoporthoz felállításánál „*egyed-kisebb önkormányzatok aggódtak, hogy Brno elnyomja őket és elveszítik identitásukat. Hangsúlyoznunk kellett, hogy a projekt nem azt jelenti, hogy az egyik önkormányzat a másik ellen harcol, hanem közös erőfeszítéssel mindenki érdekében tevékenykedni, és lehetővé tenni nagyobb projektek végrehajtását és a befektetők térségbe vonzását.*” Ebben az összefüggésben a Joining Forces projekt partnervárosainak sikeres tapasztalata, „különösen Lille, Eindhoven és Brüsszel esetében”, ahol a városok közötti együttműködés már létezik, a projekt kezdetekor és azóta is döntő érvként szolgál. „Számunkra annak ismerete, hogy másutt Európában mit csinálnak, a politikai meggyőzés fontos eszköze.”

### Első eredmények: a jövőbeli együttműködés alapjául szolgáló közös stratégiai dokumentum

A brnoi URBACT Helyi Akcióterv legfőbb célja – „együttműködés a stratégiai dokumentum létrehozására és közös projektek kidolgozására” – lehetővé tette a jövőben végrehajtandó akciótervek beazonosítását. A csoport Brno és a Dél-Morva régió már létező és érvényben lévő rendezési terveit vette alapul.



Brno a május végén bemutatott Helyi Akcióterv kidolgozásához számos ötletet szerzett a projekt más városaiban véghezvitt jó példákából, melyek a 2008-ban és 2009-ben rendezett hét szeminárium témái voltak:

- **Stratégia és területi tervezés**
- **Mobilitás és közlekedés**
- **Főbb környezetvédelmi témák**
- **Tudásgazdaság** (kreativitás, kutatás és oktatás)
- **Magánszféra bevonása**
- **Társadalmi befogadás**
- **Versenypesség és vonzókéesség**

Mára a Joining Forces hivatalosan is véget ért, azonban a Helyi Támogatócsoport még mindig aktív és folytatja a stratégiai dokumentum tökéletesítését.

### A Joining Forces legyőzte az együttműködés legfőbb korlátait

Az első gyakorlatban megvalósított akcióig valószínűleg még sok idő eltelik, ennek ellenére Marie Zežulková biztos benne, hogy a projekt tartós lesz: „A Helyi Támogatócsoport kifejezte kívánságát az iránt, hogy folytassák a közös munkát, és az URBACT projektnek köszönhetően létrehoztak egy alapítványt a további jövőbeli együttműködés elősegítésére. Minden készen áll arra, hogy a következő havi önkormányzati választás után a politikai hatalom hivatalosan folytatni tudja a megkezdett munkát, amely minden kétség nélkül egy önkormányzati szövetség formájában valósítható meg.”

A Joining Forces projekt lehetővé tette Brno és a környező települések számára, hogy sokkal szorosabban dolgozzanak együtt a Dél-Morva régióval, amely a Helyi Támogatócsoportban is részt vett: „a régió nem csupán elfogadja a helyi kezdeményezéseinket, de ösztönzi is őket. Ez olyan sikernek számít, amire nem is számítottunk.”

### Egy áttörő kezdeményezés Csehországban

Brno városa úttörőnek számít az országban és meggyőződése, hogy ez a helyi szintről induló agglomerációs projekt, amelyet a régió is támogat, például fog szolgálni más cseh városok számára is, akik hasonló helyzetben vannak. Az önkormányzatok közötti együttműködés a Városok 2020-ban című hazai várostervezési konferencia programjait között is szerepel, mely 2010. szeptember 30-án kerül megrendezésre Brnoban. „A Joining Forces partnerei, Brüsszel és Lille is részt vesz a konferencián, így lehetőség nyílik bemutatni a megközelítést a cseh városok számára.”



#### További részletek:

- [Joining Forces](#) – URBACT weboldal



Fotók: Brno városa - ©Berger (1 & 2) & ©Kulendik (3)

## URBACT HÍREK

**Jegyezze meg a dátumot: URBACT ÉVES KONFERENCIA, 2010. november 30 – december 1.**



**A következő éves URBACT konferencia 2010. november 30. - december 1. között Liège városának konferencia központjában kerül megrendezésre, Belgiumban.**

Interaktív workshopok és plenáris előadások, valamint projektlátogatások és esti események színesítik a kétnapos konferencia programját. Az URBACT éves konferenciát a Belga EU Elnökség által ugyanezen a helyszínen (Liège-ben) rendezett konferencia követi, amely „Integrált városfejlesztés új modelljei” címmel a többszintű kormányzás jegyében kerül megrendezésre

Szeretettel várjuk Liège-ben! A konferenciára 2010. szeptemberétől lehet jelentkezni.

**További információ** a következő hírlevélben, vagy online a [www.urbact.eu](http://www.urbact.eu) honlapon!

URBACT II

Az **URBACT** olyan tapasztalatcserét és tanulást támogató program, mely az európai fenntartható városfejlesztést segíti.

A program képessé teszi a városokat arra, hogy a főbb városi kihívásokra közösen megoldásokat dolgozzanak ki és az egyre komplexebb társadalmi változásokkal szembesülő városok központi szerepét megerősítse. Az URBACT segíti a városokat abban, hogy olyan új és fenntartható gyakorlati megoldásokat alakítsanak ki, melyek integrálják a gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziót. Az URBACT lehetővé teszi a városok számára, hogy Európa-szerte megosszák a legjobb gyakorlati példákat és tapasztalatokat minden várospolitikában érintett szakemberrel. Az URBACT 255 várost, 29 országot és 5000 aktív résztvevőt jelent.

[www.urbact.eu/project/](http://www.urbact.eu/project/)

**URBACT Nemzeti Terjesztési Pont:**

VÁTI Nonprofit Kft.  
Nemzetközi, Területpolitikai és Urbanisztikai Iroda

*Ricz Judit*

E-mail: [jricz@vati.hu](mailto:jricz@vati.hu)

Tel.: 06 1 2243251

Fax: 06 1 2243290

Web: <http://www.vati.hu/> és <http://www.eukn.hu/urbact.html>



EUROPEAN  
PROGRAMME  
FOR  
SUSTAINABLE  
URBAN  
DEVELOPMENT

